

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 22 grudnia 2022 r.

w przedmiocie projektów rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:
– **zmieniającego rozporządzenie – Regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego,**
– **zmieniającego rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania**
wojewódzkich sądów administracyjnych (WO-420.140.2022, BPU.076.21.2022)

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z projektami rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: zmieniającego rozporządzenie – Regulamin Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz zmieniającego rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojewódzkich sądów administracyjnych przedstawionym przy piśmie Sekretarza Stanu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 15 grudnia 2022 r. opiniuje je pozytywnie z poniższymi uwagami natury techniczno-legislacyjnej.

Projektowany § 5 ust. 3 Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego

Rada wskazuje, że celowym jest by zawiadomienie o terminie posiedzenia Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego było przekazywane razem z załączonym proponowanym porządkiem posiedzenia. Pozwoliłoby to członkom tego organu na pełniejsze przygotowanie do obrad na zwoływanym posiedzeniu – podobnie jak w myśl regulacji dotychczas obowiązującej oraz regulacji dotyczącej Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Projektowany § 7 ust. 4 zdanie drugie Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego

Projektowany przepis dotyczy zasad głosowania przez sędziów – członków Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego, w tajnym głosowaniu, nad kandydaturami na członków Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego. Projektodawca zakłada, że każdy biorący udział w tym głosowaniu „może oddać głos na nie

większą liczbę kandydatów niż ustalony do wyboru skład liczbowy Kolegium Naczelnego Sądu Administracyjnego”. Tego rodzaju regulacja, przy szerokim katalogu kandydatów do tego gremium, uniemożliwi uzyskanie reprezentatywnego wyniku takiego głosowania, albowiem wykluczone będzie wyrażenie poparcia dla wszystkich wartościowych, zdaniem głosującego, kandydatów. Projektowany § 7 ust. 11 budzi podobne wątpliwości.

Projektowany § 14-16 Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa projektowane rozwiązania uelastyczniające strukturę wewnętrzną Biura Orzecznictwa zasługują na aprobatę i umożliwią sprawniejsze funkcjonowanie tej jednostki Naczelnego Sądu Administracyjnego odnośnie do zadań związanych z pełnieniem przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego czynności w zakresie sprawności postępowania sądowego oraz orzecznictwa sądów administracyjnych.

Projektowany § 25 ust. 3 Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego

Projektowany przepis wymaga doprecyzowania, aby nie budziło wątpliwości, że sprawami, które mają być przydzielone w drodze losowania innym sędziom są wszystkie sprawy pierwotnie przyporządkowane sędziemu, którego dotyczy zmiana przydziału do wydziału.

Projektowany § 25a Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego

Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie opiniuje zakładające wprowadzenie w Naczelnym Sądzie Administracyjnym systemu losowego przydziału spraw, jako realizującego gwarancję bezstronnego prawa do sądu, zgodnego z rekomendacjami europejskimi w tym przedmiocie, a przede wszystkim Rekomendacją nr CM/Rec(2010)12 Komitetu Ministrów przyjęta przez Radę Ministrów 17 listopada 2010 r. dotycząca sędziów i ich niezawisłości, odpowiedzialności i efektywności. **Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie ocenia decyzję, że system losowego przydziału spraw przewidziany przez projektodawcę ma się opierać na czynnościach ręcznych i papierowych losach, zaś opracowanie systemu teleinformatycznego pozostawiono na przyszłość.**

Proponowane rozwiązania dotyczące zmiany zasad przydziału spraw, jako realizujące słuszne założenia, zasługują na pozytywną ocenę, jednak niektóre przepisy wydają się wymagać dopracowania, albowiem ich aktualnie projektowane brzmienie może budzić szereg wątpliwości w ich stosowaniu. Zastrzeżenia budzi między innymi projektowany ust 3 w § 25a,

w którym przewidziano przygotowanie papierowych losów: „jednakowe kartki z odrębnie wypisanymi sygnaturami spraw” – co sugeruje, że dla każdej z wpływających spraw należałoby przygotować stosowną kartkę z odrębnie naniesioną sygnaturą, co przy wielkości wpływu do Naczelnego Sądu Administracyjnego będzie pociągało za sobą konieczność wykonania szeregu pracochłonnych czynności, zaś ich efekt będzie obarczony dużym prawdopodobieństwem popełnienia omyłki. Przepis ten wydaje się wyłączać jakiegokolwiek elektroniczne wspomaganie tego procesu, choćby poprzez użycie odpowiednio wygenerowanego wydruku z sygnaturami spraw poddanych losowaniu.

Biorąc pod uwagę, że projekt przewiduje odrębne losowania co najmniej w kilku kategoriach (sprawy na posiedzenia jawne, sprawy na posiedzenia niejawne, sprawy rozpoznawane na podstawie przepisów szczególnych, sprawy rozpoznawane poza kolejnością, sprawy rozpoznawane w terminach krótszych) oraz przewiduje kilka kategorii wyłączeń spraw z puli spraw wyznaczanych do losowania. W ocenie Rady zachodzi obawa co do sprawności, efektywności i transparentności losowania. Projekt nie wskazuje wprost, kto będzie wyznaczał pulę spraw do losowania. Projekt nie definiuje pojęcia „spraw pozostających ze sobą w związku” jako kategorii spraw nie podlegających losowaniu tylko przydzielanych przez przewodniczącego wydziału poszczególnym sędziom. Biorąc pod uwagę dorobek judykatury w zakresie wykładni sformułowania „w związku”, w ocenie Rady zachodzi istotna obawa, że kategoria „spraw pozostających ze sobą w związku” będzie tak szeroko interpretowana, że ograniczy skuteczność przydziału spraw w drodze losowania.

Ponadto Rada zauważa, że projektodawca nie wyjaśnia konieczności przyjęcia odmiennych rozwiązań w zakresie losowania spraw niż dotychczas obowiązujące w tym zakresie zasad wynikających z § 30 ust. 4 Regulaminu Naczelnego Sądu Administracyjnego.